

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret fredag den 24. januar 2025 i sag:

24/27290

Advokat A kærer Østre Landsrets beslutning af 9. oktober 2024

Ved kæreskrift modtaget i Østre Landsret den 15. oktober 2024 har advokat A kæret landsrettens beslutning af 9. oktober 2024, hvorved hun blev afbeskikket som forsvarer for T.

Advokat A har nedlagt påstand om, at landsrettens beslutning af 9. oktober 2024 ophæves.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

T blev ved Retten på Frederiksbergs dom af 2. juli 2024 frifundet for bl.a. medvirken til forsøg på våbenbesiddelse. Sagen omfattede ud over T medtiltalte T2, der blev idømt fængsel i 2 år og 6 måneder for forsøg på våbenbesiddelse. Advokat A var under sagen beskikket som forsvarer for T. Advokat B var beskikket som forsvarer for T2. Ved domsafsigelsen ankede T2 dommen til frifindelse, subsidiært formildelse.

Den 5. juli 2024 kontraankede statsadvokaten dommen for så vidt angår T2 til domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat samt skærpelse. Statsadvokaten ankede samtidig dommen for så vidt angår T med påstand om domfældelse i overensstemmelse med den i byretten rejste tiltalte. Statsadvokaten anmodede samtidig landsretten om at beramme to retsdage til hovedforhandling af ankesagen.

Ved mail af 16. september 2024 anførte landsrettens berammelsesafdeling bl.a. følgende til advokat A og advokat B:

”Vedr. S-2192-24 - anklagemyndigheden mod T2 og T

Tiltalte har ønsket Dem som forsvarer i ovennævnte ankesag med en anslået varighed på 2 dage. Landsretten har mulighed for at beramme hovedforhandling i sagen til

1) Mandag den 6. januar 2024 kl. 9.30-15.30 & Onsdag den 8. januar 2024 kl. 9.30-15.30.

- 2) Onsdag den 8. januar 2025 kl. 9.30-15.30 & torsdag den 9. januar 2025 kl. 9.30-15.30.
- 3) Fredag den 28. marts 2025 kl. 9.30-15.30 & tirsdag den 1. april 2025 9.30-15.30.
- 4) Mandag den 1. september 2025 kl. 9.30-15.30 & Onsdag den 3. september 2025 9.30-15.30.
- 5) Mandag den 6. oktober 2025 9.30-15.30 & tirsdag den 7. oktober 2025 9.30-15.30.

De bedes senest den 18. september 2024, kl. 15.00 oplyse hvilke af de foreslåede datoer, De vil kunne møde.

Hvis flertallet af de foreslåede berammelser omfatter dage, hvor De ikke kan give møde, bedes De samtidig oplyse hvilke dage i de kommende måneder, De vil kunne give møde. Landsretten vil herefter træffe afgørelse om berammelsen og om evt. beskikkelse eller ombeskikkelse af forsvarer.”

I svar af 16. september 2024 anførte Advokatkontoret X bl.a. følgende til landsretten:

”Som svar på landsrettens mail kan jeg oplyse, at det er muligt for advokat A at hovedforhandle sagen:

den 6/1 2025, den 1/9 2025 og den 6/10 2025.”

Landsretten besvarede mailen samme dag. Af mailen fra landsretten fremgår:

”Det 2 dages pakker? så kan hun kun den ene dag i pakkerne ?”

Advokat Bs sekretær oplyste ved mail af 16. september 2024 til landsretten, at B ville kunne give møde på landsrettens forslag til datoer nr. 3, 4 og 5.

Landsretten anførte ved mail af samme dag, at landsretten på baggrund af de modtagne svar og en fornyet gennemgang af landsrettens kalender agtede at beramme hovedforhandling på forslag nr. 3, den 28. marts og 1. april 2025.

Advokat A anførte den 23. september 2024 bl.a. følgende til landsretten:

”Under henvisning til Østre Landsrets mail af 16/9 2024 kan jeg oplyse, at jeg både den 28/3 og den 28/4 2025 er optaget af en hovedforhandling med flere tiltalte (og virkelig mange retsdage), og pt. ikke ved om sagen nogle af disse dage vedrører min klient (om jeg kan frigøre mig i den sag). Det skal bemærkes, at min klient T har valgt mig som forsvarer, at min klient blev frifundet i Frederiksberg ret, og at det altså er anklagemyndigheden, der har initiativanket dommen til Østre Landsret.

Herudover forstår jeg ikke, hvorfor man mener, at der skal afsættes 2 hele retsdage til denne ankesags behandling i Østre Landsret.

Der var afsat 1½ dag i byretten og 1. retsdag (fra kl. 09.30-15.30) blev de tiltalte og vidnerne afhørt, der skete dokumentation, og der blev gennemgået personlige forhold, således at den halve retsdag den 28/6 2024 var afsat til procedurer, votering osv.

Anklageren procederede den 28/6 2024 fra kl. 09.30 til kl. 11.30 og min medforsvarer og jeg procederede til kl. 12.15, hvorefter der ikke var tid til votering og domsafsigelse.

Domsafsigelsen blev derfor aftalt til den 2/7 2024 k. 16.30.

Hvis man i dette tidsforbrug fratrækker den tid, der gik på første retsdag med, at en domsmand havde forfald (ca. ½ time) og de tekniske problemer, der var i forbindelse med, at de tiltalte skulle overhøre politiagentens forklaring fra lytterum, ville vi have nået anklagerens procedure på første retsdag.

Hvis man herudover fratrækker den tid, jeg fik lov til at deltage i et fristforlængelsesretsmøde på 2. retsdag, ville vi denne dag have nået både forsvarerprocedure, votering og domsafsigelse, og i betragtning af at man vel forudsætter oplæsning af de i byretten afgivne forklaringer, før der (alene) stilles supplerende spørgsmål til tiltalte og vidner, vil ankesagsbehandlingen vel snarere tage færre timer end by retsbehandlingen tog – ikke flere?

Under henvisning til ovennævnte skal jeg med nærværende forespørge, om det ikke er muligt at finde ½ retsdag i stedet for den 28/3 eller 28/4 2025 (jeg kan ikke af Østre Landsrets mail se hvilke af disse datoer, man ønsker at brug ud over den 1/4 2025).”

Advokat A oplyste herefter i sin mail 37 dage, hvor hun i perioden indtil den 28. marts 2025 ville kunne give møde.

Statsadvokaten anførte i mail af 23. september 2024 til landsrettens berammelsesafdeling bl.a., at sagen skønnedes ikke at kunne gennemføres på én retsdag, bl.a. som følge af, at der er tale om en sag med to tiltalte, tre politividner med anonym vidneførsel, og at der under forklaringerne er sket en del forhold fra sagens materiale. Statsadvokaten skønnede, at der vil skulle bruges én dag på bevisførelse, hvorefter anklagemyndigheden og to forsvarere skal afgive indlæg, efterfulgt af votering og dom.

Landsretten besluttede ved mail af 9. oktober 2024 at beramme sagen til hovedforhandling den 28. marts og 1. april 2025 og afbeskikke advokat A som forsvarer i sagen. Af mailen fremgår:

”Til
Advokat A

Vedr. S-2192-24 - anklagemyndigheden mod T

Landsretten har tidligere været i kontakt med Dem og Deres kontor, og forgæves forsøgt at beramme ovennævnte arrestantsag, som er estimeret til at vare 2 dage.

Landsretten kontaktede Dem telefonisk den 16. september 2024 og tilbød følgende forslag til berammelse af sagen:

- 1) Den 6. og 8. januar 2025
- 2) Den 8. og 9. januar 2025
- 3) Den 28. marts og 1. april 2025
- 4) Den 1. og 3. september 2025
- 5) Den 6. og 7. oktober 2025

Advokat B oplyste ved mail af 16. september 2024, at han kunne give møde ved forslag 3, 4 og 5. De oplyste ved mail af 16. september 2024, at De ikke kunne give møde i fuldt tilstrækkeligt omfang ved nogen af forslagene.

Landsretten kontaktede Dem herefter pr. mail den 16. september 2024 og oplyste, at sagen forventedes berammet den 28. marts 2025 og den 1. april 2025 (forslag 3).

Landsretten bad Dem oplyse, om De havde mulighed for at frigøre Dem, således at De kunne møde. Såfremt De ikke havde mulighed herfor, anmodede landsretten Dem om at oplyse, om Deres klient i givet fald ønskede en bestemt forsvarer beskikket og om vedkommende kunne møde alle de angivne dage.

Landsretten anmodede om Deres svar senest den 23. september 2024 kl. 15.00, hvorefter landsretten ville træffe endelig afgørelse om berammelsen og evt. beskikkelse eller ombeskikkelse af forsvarer.

De meddelte landsretten ved mail af den 23. september 2024, at De ikke kunne frigøre Dem, og at De ønskede varigheden af sagen ændret.

Anklagemyndigheden oplyste ved mail af 23. september 2024, at det var fortsat var anklagemyndighedens opfattelse, at sagen var estimeret til at vare 2 dage.

Landsretten har gennemgået landsrettens kalender og afsøgt muligheden for at beramme sagen de datoer, De har foreslået i Deres mail af 23. september 2024. Landsretten har ikke mulighed for at tilbyde berømmelse på de af Dem oplyste datoer.

Landsdommeren tilknyttet afdelingen for berømmelse af straffesager, D, har fået forelagt forløbet for berømmelse af straffesagen. Henset til sagens karakter har landsdommeren besluttet, at hovedforhandling berammes til *den 28. marts 2025 og den 1. april 2025 (forslag 3)*.

Landsdommeren har herefter vurderet, at Deres medvirken som beskikket forsvarer i sagen væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen, jf. retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2. Det betyder, at De hermed afbeskikkes som forsvarer i sagen, jf. § 736, stk. 1, nr. 2.

Såfremt T ønsker en bestemt anden forsvarer beskikket, som har erklæret at kunne give møde alle de berammede dage, bedes De oplyse landsretten herom inden 5 dage. Såfremt landsretten ikke hører fra Dem, vil landsretten beskikke en forsvarer i sagen.”

Den 15. oktober 2024 kærede advokat A landsrettens beslutning.

Landsretten oplyste ved sagens oversendelse til Klageretten, at man kunne henholde sig til sin beslutning af 9. oktober 2024.

Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at det ikke er hendes medvirken som beskikket forsvarer, der har forsinket eller forsinker behandlingen af sagen. Landsretten har ikke gjort tilstrækkelige bestræbelser på at fremme sagen med den hurtighed, som dens beskaffenhed kræver og tillader. Landsretten burde have indledt berømmelse af ankesagen før september 2024 og tilbudt mere end 9 datoer i perioden 16. september 2024 - 7. oktober 2025. Hun har ikke forsinket sagens behandling, idet hun har tilbudt 37 hele retsdage til behandling af sagen før den 28. marts 2025. Landsretten burde have forsøgt at beramme sagen på 2 af de foreslåede 37 retsdage. Hun kunne give møde på 4 ud af de foreslåede 9 datoer.

T og hans forældre har selv valgt advokat A som hans forsvarer. Han er ustraffet og frifundet i byretten. Der er i nærværende sag ingen forurettede, alene to sigtede/tiltalte og tre vidner, som alle er politifolk.

Ankesagen vil ikke tage længere tid at behandle end byretssagen. Forklaringerne for byretten vil blive læst op, og der vil alene blive stillet supplerende spørgsmål. Ankesagen må antages at kunne færdigbehandles på én retsdag.

Ankesagen mod T kan udskilles til særskilt behandling.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for afbeskikkelse er opfyldt. Landsretten har forsøgt at beramme sagen til hovedforhandling så hurtigt som muligt og har med sin beslutning taget hensyn til, at der er tale om en sag med to tiltalte, hvoraf den ene er 17 år, og den medtiltalte er varetægtsfængslet. Hvis ikke der sker afbeskikkelse af advokat A, vil sagen grundet hendes forhold blive væsentligt forsinket. Det vil være uhensigtsmæssigt og ressourcekrævende at udskille sagen mod T. Der er rejst tiltale for forhold begået i forening, og bevisførelsen vedrørende de to tiltalte er den samme, herunder afhøring af de samme (anonyme) vidner. Ankesagen vurderes ikke at kunne gennemføres på én retsdag.

Retsgrundlag

Retsplejelovens §§ 735 og 736 er sålydende:

”§ 735. Forsvareren beskikkes af rettens præsident. Sagerne fordeles så vidt muligt mellem de antagne forsvarere efter omgang og under hensyn til de ledige mødetidspunkter, forsvarerne har oplyst til retten, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

- 1) der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller
 - 2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen.
- Stk. 4.* Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 3 af retten ved kendelse.

§ 736. Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

- 1) den pågældende ikke længere opfylder betingelserne efter §§ 733 og 734 for at kunne beskikkes,
- 2) betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte beskikkelse af den pågældende kommer til at foreligge,
- 3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer,
- 4) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling eller
- 5) sigtede anmoder herom og selv har sørget for sit forsvar uden udgift for det offentlige, og uden at sagens behandling forsinkes.

Stk. 2. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 1, nr. 2, af retten ved kendelse.”

Bestemmelserne blev nyaffattet ved lov nr. 714 af 8. juni 2018. Af de specielle bemærkninger til § 736, stk. 1, nr. 2, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, s. 31 f., lovforslag nr. L 204):

”I *nr. 2* foreslås, at beskikkelsen kan tilbagekaldes, hvis betingelserne efter det foreslåede § 735, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 7), kommer til at foreligge.

...

Det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, om, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er en ændring i forhold til det gældende § 733, stk. 2, 1. led, hvor det som nærmere beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7, er hensigten, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

...

Når der er spørgsmål om, hvorvidt beskikkelsen af en forsvarer mod sigtedes ønske skal tilbagekaldes på grund af den forsinkelse af sagen, det vil føre til, at den aktuelt beskikkede forsvarer fortsætter, jf. det foreslåede § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, er der ligeledes tilsigtet en stramning i forhold til den gældende praksis.

Der vil ligesom i dag skulle foretages en samlet vurdering, hvori der ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu bl.a. indgår sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Fremover vil der i forbindelse med, at tidspunktet for hovedforhandlingen skal fastsættes, i almindelighed være mulighed for mod sigtedes ønske at beskikke en ny forsvarer, hvis den nye forsvarers medvirken forventes at forkorte sagsbehandlingstiden i væsentlig grad. Dette gælder også i ankesager. Ved vurderingen heraf skal der bl.a. ses på forholdet mellem den forventede sagsbehandlingstid med den eksisterende forsvarer og med en ny forsvarer. Både derfor, og fordi der som nævnt også indgår en række andre hensyn i den samlede afvejning, kan det ligesom i dag ikke angives, præcis hvor lang en forkortelse af sagsbehandlingstiden skal være, før der kan beskikkes en ny forsvarer for sigtede.

Visse udgangspunkter kan dog gives. Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, er der tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af ny forsvarer bør ske alene af den grund. I en sådan situation bør beskikkelse af ny forsvarer således ske, selv om der f.eks. er tale om en ankesag, hvor sigtede har ønsket samme forsvarer som i foregående instans, eller sigtede har haft den pågældende som forsvarer i tidligere sager. Og det anførte vil gælde, selv om der ikke i sagen er særlige hensyn til medsigtede, vidner mv.

Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning derimod kan forventes forkortet fra eksempelvis 9 måneder til 7 måneder, vil den tidsmæssige forkortelse af sagsbehandlingstiden ikke i sig selv kunne begrunde, at der mod sigtedes ønske beskikkes en ny forsvarer. Hvis der i sagen er tungtvejende hensyn til eksempelvis medsigtede, varetægtsfængslede, sigtede under 18 år eller vidner, vil der imidlertid også i et sådant tilfælde kunne beskikkes en ny forsvarer mod sigtedes ønske. Dette gælder i særdeleshed i særligt prioriterede sager (vuv-sager). ...

Årsagen til, at den aktuelt beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er uden betydning. En forsvarers beskikkelse vil således under i øvrigt tilsvarende omstændigheder kunne tilbagekaldes, uanset om forsinkelsen skyldes, at forsvareren er optaget af andre sager på de relevante dage, eller at forsvareren har lovligt forfald... ”

Retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, og § 736, stk. 1, nr. 2, er senest ændret ved lov nr. 2601 af 28. december 2021. Af lovforslagets almindelige bemærkninger (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 14, s. 64 f.) fremgår, at bestemmelserne blev sprogligt ændret alene med det formål at bringe anvendelsen af reglerne om afbeskikkelse af en forsvarer, hvis medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af en sag, i overensstemmelse med prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet som følge af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023. Dette indebar, at prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet erstattede den hidtidige prioritering af de såkaldte vuv-sager for så vidt angår reglerne om forsvarerbeskikkelse. I lovforslaget blev oplyst en række særligt prioriterede sager om personfarlig kriminalitet. Sager om våbenbesiddelse på offentligt tilgængeligt sted skal herefter ikke længere anses som en særligt prioriteret sag.

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Jens Kruse Mikkelsen, Henrik Estrup, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christensen og Hanne Rahbæk.

Ved beslutning af 9. oktober 2024 berammede Østre Landsret hovedforhandling til foretagelse den 28. marts og 1. april 2025. Ved samme lejlighed tilbagekaldte landsretten beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T under henvisning til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Den 15. oktober 2024 kærede advokat A beslutningen til Den Særlige Klageret ved fremsendelse af kæreskrift til landsretten. Kæremålet er derfor rettidigt, jf. retsplejelovens § 737, stk. 1, jf. § 970, stk. 1.

Det fremgår af retsplejelovens § 731, at retten har pligt til at sørge for, at T har en beskikket forsvarer, og han er efter retsplejelovens § 730, stk. 1, berettiget til selv at vælge forsvarer, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra c, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Retten kan imidlertid tilbagekalde beskikkelsen af den forsvarer, som en tiltalt har valgt, hvis det viser sig, at forsvarerens medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af forarbejderne til § 736, stk. 1, nr. 2, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske afbeskikkelse, beror på en samlet vurdering, hvori indgår bl.a. den bestående klientrelation og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu, sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensynet til varetægtsfængslede og hensynet til sigtede under 18 år. Det fremgår desuden, at sagsbehandlingstiden skal vægtes tungere end tidligere i den samlede afvejning.

Det fremgår endvidere, at hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, vil der være tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af en ny forsvarer bør ske alene af den grund, også selv om der er tale om en ankesag, hvor tiltalte har ønsket samme forsvarer som i den foregående instans. Årsagen til, at den aktuelt beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er uden betydning.

Efter en samlet vurdering finder Klageretten på denne baggrund, at betingelserne for at tilbagekalde advokat As beskikkelse er opfyldt. Klageretten har herved lagt vægt på, at advokat As deltagelse vil forsinke sagens behandling med i hvert fald ca. seks måneder, på hensynet til den varetægtsfængslede medtiltalte under sagen samt på landsrettens bestræbelser med at beramme sagen med advokat A.

Det af advokat A anførte samt det forhold, at der ikke er tale om en særligt prioriteret sag, kan ikke føre til et andet resultat.

Thi bestemmes:

Østre Landsrets beslutning af 9. oktober 2024 stadfæstes.